

PAPER DETAILS

TITLE: Bilinmeyen Bir agatay Sairi Sahî ve Divani

AUTHORS: János ECKMANN

PAGES: 13-36

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/508167>

BİLİNMEYEN BİR ÇAĞATAY ŞAİRİ ŞAHÎ VE DİVANI

JÁNOS ECKMANN

1966 yazında Londra'da bulunduğum sırada, India Office Kitaplığında saklanan Çağatayca yazmaları gözden geçirirken, Turki MS 23 ve Turki MS 25 numaralarda kayıtlı iki küçük yazma dikkatimi çekti. Birkaç sayfa ile hatimleri okuduktan sonra bu iki yazmanın Şahî adında bilinmeyen bir Çağatay şairinin divanını içine aldığını tesbit edebildim.

Turki MS 23 (A nüshası) her sayfası 12 satır olan 57 yapraktan ibarettir. Okunaklı bir nestalikle yazılmış olan bu nüsha, Hindistan'da 10 recep 1157/13 temmuz 1745 tarihinde Abdülkerim tarafından Miyan Akıbet Mahmud için istinsah edilmiştir.

Turki MS 25 (B nüshası) her sayfasında 15 satır bulunan 126 yapraklık bir mecmua olup şu üç eseri içine alır: 1) *Divan-ı Hüseyinî* (1b-48b), 2) *Divan-ı Babur* (49b-79b) ve 3) *Divan-ı Şahî* (81b-126a). Yazma yapraklarının bu şekilde numaralanması yakın zamanlarda olmuştur. Aslen her üç eser, 1b'den başlayarak, ayrı ayrı numaralandırılmıştı. Yazısı nestalik ve istinsah tarihi 26 ramazan 1190/8 ağustos 1776'dır. Yazma Hayat Ali tarafından Balamgadh (Balamgada) racası Acit Singh Bahadur için hazırlanmıştır.

Şahî divanının muhtevası ve metni her iki nüshada da birbirinin aynıdır: 152 gazel, 1 terciibent (8 bentlik), 37 rubaî ve 18 müfret. Her iki nüshadaki istinsah yanlışları ve metin içerisinde boş bırakılan yerler B nüshasının A nüshasından istinsah edildiğini gösterir.

Şimdi Şahî'nin kim olduğu sorusuna geçelim. Kitaplık defterinde Şahî, İran şairi Emir Şahî-i Sebzevarî¹ olarak teşhis edilmiştir. Fakat ne yazık ki

¹ Serbedarlar hanedanı üyesi olan Emir Şahî Sebzevar'da doğmuş ve 857/1453'te Esterrabad'ta ölmüştür. Bir aralık Baysungur Mirza'nın yakın adamlarındandı, bkz. *Tezkire-i Devletşah* (Necati Lugal çevirisi), Ankara, 1963, s. 133-137; H. Ethé, *Neupersische Litteratur : Grundriss der iranischen Philologie*, cilt II, s. 304; E.G. Browne, *A History of Persian Literature*, cilt III, Cambridge, 1920, s. 498-501; J. Rypka, *History of Iranian Literature*, Dordrecht, 1968, s. 284.

Devletşah'ın *Tezkiretü's-Şuara'sı*² ve Nevaî'nin *Mecalisü'n-Nefais'i*³ gibi o devrin kaynakları Emir Şahî'nin Çağatayca şiirler de yazdığından bahsetmiyorlar. Bunun gibi, Babür de *Muhtasar fi'l-Aruz*⁴ (940/1533-34) adlı eserinde (Emir) Şahî'den örnek olarak sık sık beyitler göstermektedir, fakat bunlardan bir tanesi bile Çağatayca değildir. Bunun için, Şahî mahlâsı ile Çağatayca şiirler yazan başka bir kişi aramamız gerekir.

Şahî'nin kişiliğiyle ilgili araştırmamızda İran tezkirecisi Fahrî-i Herevî'nin bir açıklaması büyük önem taşımaktadır. Şah İsmail-i Safevî devrinde (1501-1524) yazı yazan Fahrî, Nevaî'nin *Mecalisü'n-Nefais'i*ni *Letaifname* adı altında Farsçaya çevirmiş ve Nevaî'nin bahsetmediği 188 şair ve edebiyatsever kişinin kısa biyografilerini de ayrı bir bölüm olarak ekleyip çevirisini genişletmiştir⁵. Bunlar arasında Timurî prensi Mesud Mirza da vardır ki çeviriciye göre "bir Çağatayca, bir de Farsça divan tertiplemiş; Çağatayca divanında Şahî, Farsça divanında ise Arifî mahlâslarını kullanmıştır."⁶

Fahrî çevirisini *Mecalisü'n-Nefais'i*n 896/1490-91'de meydana getirilen ve Mesud Mirza'nın biyografisini içine almayan ilk redaksiyonundan yapmıştır. Özbek Türkologu Suyima Ganieva *Mecalisü'n-Nefais'i*n 903/1497-98 yılına ait ve birincisinde bulunmayan başka biyografilerle genişletilmiş ikinci bir redaksiyonunun da bulunduğunu meydana koymuştur⁷. Mesud Mirza'nın biyografisi ikinci redaksiyonda vardır⁸.

Nevaî Mesud Mirza'yı zeki, dürüst ve cömert bir genç adam olarak övmekte, fakat mahlâslarına değinmemektedir. Şiirlerine örnek olarak da şu matlaı gösteriyor (örneklerimizde No. 13):

² Lugal çevirisi, a.y.

³ Nevaî Emir Şahî'den eserinin birinci meclisinde bahsetmektedir, bkz. (aşağıda 7. notta adı geçen) Ganieva, *Asarlar*, Taşkent, 1966, s. 27-28.

⁴ Tek yazma nüshası Paris'te, Bibliothèque Nationale, Suppl. ture 1308 (Blochet, *Cat. ms. turcs*, II, s. 229).

⁵ *Letaifname*, *Mecalisü'n-Nefais'i*n Hakîm Şah Muhammed-i Kazvinî tarafından Yavuz Sultan Selim adına yapılmış başka bir Farsça çevirisi ile birlikte, Ali Asghar Hekmat tarafından yayımlanmıştır: *The Majalis-un-Nafa'is. "Galaxy of Poets" of Mir Ali Shir Nava'i. Two 16th Century Persian Translations*, Tehran, 1945.

⁶ Hekmat yayımı, s. 173, No. 568. Mesud Mirza'nın Farsça divanının nerede bulunduğu bilinmiyor.

⁷ Ganieva yayımı şu adları taşır: *Alişer Navoiy. Macolisunnafois. İlmiy-tanqidiy tekst*, Taşkent, 1961 (Çağatay metni Arap harfleriyle) ve *Alişer Navoiy. Asarlar. Un beş tomlik. Ün ikinci tom. Macolisun-nafois*, Taşkent, 1966 (Çağatay metni Kiril harfleriyle).

⁸ Ganieva yayımı (Arap harfli), s. 206, (Kiril harfli), s. 177; Ağâh Sırrı Levend, *Ali Şir Navaî*, cilt IV, Ankara, 1968, s. 83-84.

*Yār barıp cānga qoydı dāğ-i furqat, ey refîq,
Könğlüme kār étmesün mü dard-i ğurbat, ey refîq.*

Öte yandan British Museum'un *Letaifname* yazmasında⁹ Şahî'nin divanında bulunmayan şu matla vardır:

*Firâqıñdın öler hâlatta çahram za'ferânî dur,
Nazar hâlımğa qıl kim bâğ-i 'umrumnıñ ħazânı dur.*

Sultan Mesud Mirza Orta Asya tarihinde önemli bir rol oynamamıştır. Hayatına ait dağınık bilgiler başlıca Hondemir'in tarihinden¹⁰ ve *Babürname*'den¹¹ toplanabilir. *Mecalisü'n-Nefais*, *Letaifname* ve Fahrî'nin *Rowzatü's-Selatin*¹² adını taşıyan başka bir tezkiresi hayatına pek az ışık tutmaktadır.

Sultan Mesud Mirza Semerkand'ta altı ay kadar saltanat süren (1494) Sultan Mahmud Mirza'nın en büyük oğlu ve Semerkand (1451-1469) ve Herat (1459-1469) hükümdarı Ebu Said'in torunuydu. Annesi Tirmizli Mir Büzürg'ün kızı Hanzade Begim'di. Beş erkek kardeşinden biri Semerkand'ta hüküm süren (1495-1499) Sultan Baysungur Mirza'ydı. Hindistan'da Büyük Moğul Hanedanının kurucusu Zahirüddin Babür ile kardeş çocuklarıydılar.

Sultan Mahmud Mirza öldüğü zaman Mesud Mirza Hisar'da, Semerkand'ın güneydoğusunda aynı adı taşıyan bir bölgenin hükümdarıydı. Babasının ölümünden sonra Mesud Mirza kendini Hisar hükümdarı ilân etti. Fakat kardeşleriyle ve her şeyden önce babasının güçlü beyi Hüsrev Şah ile çarpışmak zorunda kaldığından barış içinde yaşayamadı. 903/1497-98 yılında Hüsrev Şah ve Baysungur Mirza ortak bir saldırı ile Hisar'ı ele geçirdiler. O sırada şehirden uzakta bulunan Mesud Mirza Herat'a kaçtı ve orada Sultan Hüseyin Baykara tarafından nezaketle karşılandı. Ne var ki, bir müddet sonra Hisar'a geri döndü. Burada Hüsrev Şah gözlerine mil çekti. Bunun üzerine tekrar Herat'a dönen Mesud Mirza orada 912/1506'da Babür-

⁹ Add. 7669, 116 b (Rieu, *Pers. MSS*, I, s. 365).

¹⁰ *Tarih-i Habîbü's-Siyer fi Ahbari Efradı'l-Beşer*, Tahran (Kitaphane-i Hayyam), tarihsiz, bkz. Dizin.

¹¹ R. Rahmeti Arat, *Gazi Zahirüddin Babur, Vekayi. Babur'un Hâtıratı*, cilt I-II, Ankara, 1943-1946, bkz. Dizin. Ayrıca bkz. Loucien Bouvat, *L'Empire mongol*. Paris, 1927, s. 154-156.

¹² A. Khayyampour, *Taḍkire-ye Rowzat al-Salâtin par Fakhri Haravi*: Faculté des Lettres de Tabriz. Institut d'Histoire et de Civilisation Iraniennes, Publication No. 2, Tebriz, 1966, s. 42. Fahrî, Mesud Mirza'nın Farsça bir rubâîsi ile yine Farsça bir matlamı naklediyor. Her iki şiir Mesud Mirza'nın gözlerine mil çekilmesi konusundadır.

le karşılaştı¹³. Bundan kısa bir zaman sonra da Özbekler tarafından öldürüldü (1507).

Mesud Mirza'nın ailesinde şiir seviliyor ve teşvik ediliyordu. Babası Mahmud Mirza şairleri destekler ve kendisi de şiir yazardı¹⁴. Kardeşlerinden Mirza Sanî¹⁵ (mahlâsı Adilî) ve Han Mirza (Sultan Üveys Mirza) da şairdiler. *Ravzatu's-Selatin*'de onların bir veya iki Farsça beyti örnek olarak gösterilmiştir. Diğer taraftan Han Mirza'nın oğlu Süleyman Şah Mirza Çağatayca yazmış, fakat örnek olarak gösterilen Çağatayca matlâmın metni Hayyam-pur'un yayımında anlaşılmayacak derecede bozulmuştur (s. 45).

Mesud Mirza veya Şahî birinci sınıf bir şair değildir. Gazellerinden birinde (aşağıdaki örneklerimizde No. 26, beyit 7) Nevaî ile aynı ayarda olduğuy-le övünmesine rağmen, gerçekten o ayarda bir şair değildir. Nevaî "güzel şiirlerinden ötürü insanlar tarafından gıpta ediliyordu" der¹⁶. Şahî aşağı yukarı Hüseyin Baykara ile aynı seviyededir. Şiirinin tek ve ana konusu aşktır. Şahî tasavvuf şairi değildir. Aruz kurallarını iyi bilir ve şiirlerini çeşitli vezinlerle yazar. Bu noktada divanındaki bütün şiirlerini bir tek vezinle yazan Hüseyin Baykara'dan ayrılmaktadır.

ŞAHÎ DİVANINDAN ÖRNEKLER

Gazeller

1 (A 1b, B 1b)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

1 Nè şüretger dür ol kim şun' kilkidin qılur inşâ
'Adam şahrı nigâristânıdın yüz şûrat-î zebâ.

2 Ulus — uşbu nè etmiş hûbşûrat âdamîlerni! —
Zuhûr eylep bu şûratlarda hûsnıdın saluur gavgâ.

¹³ Bu karşılaşma Hüseyin Baykara'nın küçük oğlu Muzaffer Mirza'nın Bağ-i Sefid sarayının bahçesinde bulunan Tarabhane köşkünde verdiği içki partisinde olmuştur, bkz. *Babürname*, Arat çevirisi, II, s. 208.

¹⁴ Babür Mahmud Mirza'nın şiirlerinden küçümseyen bir dille bahsetmektedir: "Bir divan meydana getirdi, fakat şiirleri pek yavan ve tatsız. Böyle şiirler yazmaktansa hiç yazmak daha iyidir" (Arat çevirisi, I, s. 27).

¹⁵ Bu ad ne *Habibü's-Siyer*'de, ne de *Babürname*'de geçmektedir.

¹⁶ Ganieva, a.e. (Arap harfli), s. 206, (Kiril harfli), s. 177; Levend, a.e., s. 83.

- 3 Nişân dur şād u nūn ū 'ayn ḥublar, kör, vefāsıdın,
Barın dībāça-ı ḥusn üze qılmuş şun'ıdın inşā.
- 4 Anıṅ ḥusnıḡa küzgü boldı Şırın birle Leyli kim
Birev dër munça vāveylî, birev dër munça vāveylā.
- 5 Qara közler sevād-ı zulfın andaq müşkbār eyler
Ki her tārı bolur āşuftalargā şetta-ı sevdā.
- 6 Qılır āşuftalarını hem birevni ança sevdāyî
Ki sevdā eylemes dîdār ile yüz cennetü'l-me'vā.
- 7 Sirişkimdin anḡa deryā-yi rahmat meve urur bolsa,
'Acab yoq kim bolur āşöbluq yamḡur küni deryā.
- 8 Kelāmı kim érür mu'ciz, nizām ol nāma dur, Şāhî,
Ki bismillāhi'r-Rahmāni'r-Rahîm olmuş anḡa tuḡrā.
- 9 Tiken dëk lāl édinḡ gülzār-i ḥamdıdın, biḡamdillāh
Tilim göyā bolup dur, davlat-ı Şāhî bu dur göyā.

2 (A 4a, B 3b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ey könḡül, ger 'ışq terkin qıldınḡ, izhār eyleme,
Ḥalqı zinhār ḡālınḡdın ḡaberdār eyleme!
- 2 Ey köz, ol ay nūrıdın qıldınḡ ése qaṭ'-ı nazar,
Yüzünḡe her lahza eşkinḡdin nümūdar eyleme!
- 3 'İşqıdın, ey cān, eger kéçtinḡ, yana mundın narı
Özge ay 'ışqıḡa özünḡni giriftār eyleme!
- 4 Ey başım, serkeşlik étting ol perî sevdāsıdın;
Kéçme andın bir yolı, sevdānı yekbār eyleme!
- 5 Ey tan-ı ḡākî, ḡubārınḡ çıqtı érse köyidin,
Dahrnı āh-ı ḡubārālūd ile tār eyleme!
- 6 İşq güft-ū-göyüydün ey til, naḡu bes eyledinḡ?
Kim sēni men' eyledi? Terk-ı bu güftār eyleme!
- 7 Ger bulardın her biri zāhir qılır nevmēdhq,
Şāhiyā, nevmēdhq sēn bārē izhār eyleme!

3 (A 4b, B 4a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Könġlüme ħayl-ī ħayālñġ bes vişālñġ bolmasa;
Közde naqş eyley yüzünġni, ger cemālñġ bolmasa.
- 2 Qāmatñġ şavqı elif dēk bolsa cān içre yēter,
Cilveger köz allıda nevres nihālñġ bolmasa.
- 3 Sağınp la'l-ī labñġnı bes durur ħasrat suyu
Taşnalab könġlümge, ger rōşan zülālñġ bolmasa.
- 4 Tırnağım zahmı érür köksümge qaşñġ şavqıdın;
Anġa bir nezzāra bes, nāzük nihālñġ bolmasa.
- 5 Hacır şāmı sağınp yüzünġni ayġa köz salay,
Vaşl şubḥı āftāb-i bēzevālñġ bolmasa.
- 6 Köydürür mēn şavqıdın könġlüm ara bir tāza dāġ,
Közlerim utrusıda ger tırfa ħālñġ bolmasa.
- 7 Şād érür Şāhī ħayālñġ birle her nev'ē ki bar;
Nētkey ol bir kün, ma'āzallah ħayālñġ bolmasa.

4 (A 10b, B 8b)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

- 1 Sēni dēdim mēn-ī dilḥasta terk-i ḥānumān eylep;
Nē terk-i ḥānumān kim terk-i 'aql ū hōş u cān eylep.
- 2 Sēniñ yolunġda qoydum cān bile könġlümni, raḥm ētkil;
Yētişme cānıma, ey tündḥō, könġlümni qan eylep.
- 3 Nē bildim, 'ısq ara kēlgüsü dūr könġlümde yüz müşkil;
Ġam-ī 'ısqñġnı qıldım ihtiyār āḥır gümān eylep.
- 4 Nihān tuttum ġam-ī 'ısqñġnı ēldin, āşikār oldı,
Ki bolmas 'ısq dardın, ey könġül, ēldin nihān eylep.
- 5 Devā mēn ḥastaġa ölmekdin özge yoq turur, Şāhī,
Ki sormas ol Mesīḥā mübtelāsın nātüvān eylep.

5 (A 10b, B 9a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Boldı, ey gül, nevbahār eyyāmı ū gūlzār ḥūb;
Vah ki bu mevsimde her bustān érür bisyār ḥūb.
- 2 Nālanı bes qılmadı bülbul körüp gül cilvesin,
Kim körünür 'ışq elidin figān-ī zār ḥūb.
- 3 Sarvniṅ ruḥsārı yoq, gülniṅ qadı; vah kim érür
Sarv-i gūlrōyumda hem qad ḥūb u hem reftār ḥūb.
- 4 Özgeler vaşfın maṅga köp qılmağıl, ey hemuişin;
Demeğil allımda andın özgeni zinhār ḥūb!
- 5 Ḥūb bolsa özgelerdin, né 'acab, Şāhī sözi,
Çün seninṅ vaşfın qılur, bolğay sözi nāçār ḥūb.

6 (A 11b, B 9b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Yā Rab, étme vaşl tutğunça maṅga furqat naşib,
'Ays u 'işrat bolğuça endūh ile miḥnat naşib.
- 2 Bolmışam andaq firāqniṅ dardıdın bīmār mēn,
Vaşl ile hem bolğusı yoqtur maṅga şıḥat naşib.
- 3 Ayrılıp mēndin devā körmek yoq öz şahrım ara,
Nātüvān kōṅglümge bolğay miḥnat-ī ğurbat naşib.
- 4 Hacr andaq nātüvān qıldı mēni kim hacr ara
Mēndin āşārē tapılmas bolğuça vuşlat naşib.
- 5 Andın ayrılmaqğa bā'is boldı bēdavlatlıgım;
Allıda tapar edim, tā bar edi davlat naşib.
- 6 Bar dur ol ay 'ışqıdın Şāhğa nev'e ḥālatı,
İsterem kim bolmasun heç kimge ol ḥālat naşib.

7 (A 12a, B 10a)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - -

- 1 Ğamıñğ şarhın sañga neyley hikāyat,
Ki ħusnuñğ dek aña yoqtur nihāyat.
- 2 Eger baqsañğ 'ināyat közi birle
Meniñğ sarı, érür 'ayn-ı 'ināyat.
- 3 Nêçük meyl étmegey köñglüm qadığa,
Ki ra'nā qaddı dilkeş dür beğāyat.
- 4 Nê ħacat qatlım üçün tēğ çekmek,
Ki bir ğamza érür sendin kifāyat.
- 5 Fiğān ū nāladın nê sūd, Şāhī,
Ki taş dek köñglige qılmas sirāyat.

8 (A 16a, B 13b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - u -

- 1 Qaysı gülşen gülleri gülberg-i ħandānıñğa bar?
Qaysı bustān sarvı hem sarv-ı ħirāmānıñğa bar?
- 2 Bola almas yañğı ay müşkin hilālñğ birle tēñğ;
Mihr-i ruşşān ol qaçan mihr-ı duruşşānıñğa bar?
- 3 Her nê dardē kim felekdin kelse munğluğ cānıma,
Dese bolğay mu anı kim dard-i hierānıñğa bar?
- 4 Barma dēp ħublar sarı nēge köñgül bes qılmadım?
Her sarı kim barsañğ emdi bara alğanıñğa bar!
- 5 Deme kim, Şāhī, suñundān érdi Ĥusrav dahr ara.
Qaysı bir ħusrav seniñğ şāh-ı suñundānıñğa bar?

9 (A 22a, B 18a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Lablarıdın çünki kām-ı dil mañga ħāşıl emes,
Ey köñgül, qan yut ki ħāşıl ğayr-i ħūn-ı dil emes.

- 2 Meyl qılmaslar könğül almaqda hıblar, yoq èse
Andaq èrmes kim alar sarı könğül mâyil èmes.
- 3 Yâr üçün cân terkin ètsem, qılma hayrat, ey refîq!
Nèçe kim âsân saňa èrmes, maňa müşkil èmes.
- 4 Nâşihâ, andın ötüp dür telbe könğlümning işi
Kim naşihat qılğa sèn, terk eyle kim qâbil èmes.
- 5 Eyleyin dèr mèn sèni âgâh könğlüm hâhdın;
Âh kim sèndin raqîbinğ bir zamân gâfil èmes.
- 6 Vağy nâzil boldı kim peygâm kèldi yârdın,
Yoqsa ol peygâm nè dür, vağy eger nâzil èmes.
- 7 Telberrep Şâhî tutup dur vağş ile şahrâda uns;
Èmdi ol dèvâna insân haylğa dâhil èmes.

10 (A 23b, B 19a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ol kim anı yâr sağındım maňa ağıyâr èmiş;
Qısmatım andın terahhum ornığa âzâr èmiş.
- 2 Bolğalı 'âşiq zamânê gamdın âzâd olmadım;
'İşqını âsân gümân qıldım, velê düşvâr èmiş.
- 3 Andın èl huşhâl u mèn âzurda nêş-i gam bile;
Özgelerge gül, velêkin bizge yétkeç hâr èmiş.
- 4 Könğlüm ahvâln biley dèp eyledi köksümni çâk;
Hacr tēğı birle ol hud serbeser efgâr èmiş.
- 5 Bolmasun mu ol vefâsızdın maňa nevmêdliq,
Kim anıñ dèk maňa kem, mèn dèk saňa bisyâr èmiş.
- 6 Özge sarı bar èmiş tîr-i qazâ dèk râstrav;
Bu sarı meyl ètse qaddı, sarv-i kecreftâr èmiş.
- 7 Qılmağay èrdim hayâl-ı 'ışq, Şâhî, kâşki;
Bilmedim kim 'ışq ara mundaq belâlar bar èmiş.

11 (A 24a, B 19b)

Müctes ◡ - ◡ - | ◡ ◡ - - | ◡ - ◡ - | ◡ ◡ - veya - -

- 1 Könğül hamêşa tiler yâr birle şuhbat-i hâş,
Ki fehm qılmağay êl, zâhir eylesem soz-i hâş.
- 2 Figân ki kirmedi êlgimge gevher-i maqşûd,
Nêçe ki boldı könğül baħr-i 'ısq ara ğavvâş.
- 3 Nêçe körey mên-i dilhasta dard u ğamm ansız!
Acal, kélip mênî bu dard u ğamdın eyle halâş!
- 4 Nêçe cefâ qılır ol ħubrô maŋga, bilmen,
Meger ki mundaq érür barça ħublarga ħavâş.
- 5 Müyesser olğusı yoq maŋga, Şâhiyâ, yoqsa
Könğül hamêşa tiler yâr birle şuhbat-i hâş.

12 (A 25b, B 21a)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

- 1 Saçmğ küfri ki eyler kişver-î dîn içre vērānhğ,
Ĥudānı yād qıl kim ĥaddın aştı nāmusulmānhğ.
- 2 Qılır ĥayrat könğül ĥayrānhğımğa çün yüzünğ körsem;
'Acab ĥâlê ki bar ĥayrānhğ üzre munça ĥayrānhğ.
- 3 Yıĝışturğıl yüzünğ üzre perişān zulfı yoqsa
Ki ĥaddın ötküsi āşufta könğlümge perişānhğ.
- 4 Cefâ andın maŋga êlniŋ vefāsıdın érür yahşı,
Eger cavrıdın efgān eylesem, bar asru nādānhğ.
- 5 'Acab êrmes, eger 'ısqıda terk-î salṭanat qılsam,
Ki köyide gedā bolmaq érür Şāhiğa sultānhğ.

13 (A 27a, B 22a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Yār barıp qoydı cānga dāğ-i furqat, ey refîq,
Könğlüme kār êtmesün mü dard-i ğurbat, ey refîq?
- 2 Nāla qılsam, tang êmes, çün cān bile könğlümdə dūr
Yüz tümen endūh u ğuşşa, dard u miḥnat, ey refîq.
- 3 Vah nè ḥālat dur maṅga kim ol mah-i nāmihribān
Nêçe cavr êtken sayı dēy: az bar miḥnat, ey refîq.
- 4 Ölgeli yêtse işim, andın muruvvat anğlaman;
Barça ḥublar bar êken mü bēmuruvvat, ey refîq?
- 5 Lahza'ê bēdard êmes mēn 'ışq içide, gō'iyā
Kim azaldın dard kēldi maṅga qısmat, ey refîq.
- 6 İsteme ğamgīn könğülñi 'ışratābādıñğa kim
Ḥuş turur ğamgīnlıq aṅga, saṅga 'ışrat, ey refîq.
- 7 Bēvefāḥq ger bu dur kim kōrdi Şāḥidin ḥatā,
Pand eşitkil, tutma heç kim birle ulfat, ey refîq!

14 (A 27a, B 22a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Hacır dardığa şanamlar vaşl ile dermān qılñğ,
Yoqsa siz hem bir yolı andēşa-i hicrān qılñğ!
- 2 Vaşl tarḥım eylenğiz bünyād 'ışq ahlı üçün,
Yēr yüzidin hacrñıñ ma'mūrasın vērān qılñğ!
- 3 Ahl-i dil sizlerge zār oldı, alarğa raḥm êtip
Eylenğiz dildārḥq, yoq êrse qaşd-i cān qılñğ!
- 4 Zulfunğız sevdāsı birlen yüz meniñ dēk tēlbeni
Her zamān āşuftalığdın bēser-ū-sāmān qılñğ!
- 5 Nêçe hicrān miḥnatdın müşkil olğay nêçe iş,
Tēğ-i kīn tartıp barē bu müşkilin āsān qılñğ!

- 6 Çün [ki qıldın] anı dard-î 'ışqınğızdın bēnevā,
Bēnevālarğa zekāt-i husn üçün ihsān qılınğ!
- 7 Hemdemi yoq Şāhiniñ hāln demekke yārga;
Tā özi fehm eylegey, cān ū köngül, efgān qılınğ!

15 (A 27b, B 22b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Dem urar sēn mihrdin, mihriñ yoq, ey cānım meniñ,
Nēce yalğan dēge sēn, ey 'ahdı yalğanım meniñ.
- 2 Anğlaban köñglüm niyāzın bit mañga, ey sarv-i nāz,
Kim yolunğda intizār eter hāzīn cānım meniñ.
- 3 Furqatınğda köz yaşı birlen ērür yumrulğudēk
Başım üzre¹ beyt-i aḥzānım meniñ.
- 4 Bes ki zulfunğ mübtelāsı boldı köñglüm, bilmedim,
Tā nē bolğay 'āqibat hāl-i perişānım meniñ.
- 5 Ey zülāl-ī vaşl teskīnin mañga bēr, yoq ēse
Köydürür cān ū köngülñi sōz-i hicrānım meniñ.
- 6 Ol melāḥat suyı kim ḥubluğdın sēnde durur;
Mēn qulunğ, sēn kişver-ī husn içre sultānım meniñ.
- 7 Şāhiyā, hālmnı ol aydın yaşurmağlıq nē dūr
Ėmdi kim dardımnı zāhir qıldı efgānım meniñ.

16 (A 28a, B 23a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Tīrbārān-ī firāqınğdın eger bolsam helāk,
Nē 'acab, ey qaşı ya, kim bar dur asru sehmāk.
- 2 Marham-ī vaşlınğnı ister mēn ki hicrān tēğıdın
Ḥasta köñglüm pāra pāra boldı, cismim çāk çāk.

¹ Her iki yazmada boş bırakılmıştır.

- 3 Çāra qılmaqda meniñg dardımğa efrā, ey ʔabīb,
Raḥm ʔetip bir dārüyē bērgil ki bolğay mēn helāk.
- 4 Şarḥ ʔete almay nēdey sēnsiz ki miḥnat kōyide
Eyledi āḥir lekedkūb-ī ġamıñg cismimni ḥāk.
- 5 Duşman oldı ‘ālamī ‘ısqıda, ey Şāḥī, mañga;
Bolsa ol nāmihribān ger dōst, duşmandın né bāk!

17 (A 28a, B 23a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Şām-i hicrānım dur ol kim intihāsi yoq anıñg,
Şubḥ-i vaşlım dem urarğa müdde‘āsi yoq anıñg.
- 2 Haçr dardı birle yitkey mēn kibi ġamdida‘ē;
Vah ki bir mühlik ġamē dūr kim devāsi yoq anıñg.
- 3 Gülbün üzre ol sehīqad şavqıdın yüz dāğ u dard
Zāḥir oldı her ʔaraf, lēkin qarası yoq anıñg.
- 4 Her zamān kōñglüm quşı qılsa havā ol yan, né tang!
Bir zamān yoq kim başım üzre havāsi yoq anıñg.
- 5 Bolmaym mu mübtelā ol dilrübāğa, ey kōñgül?
Yoq demē kim cānıma yüz miñg belāsi yoq anıñg.
- 6 Hēç bilgey, Şāhiyā, ol pādişāḥ-ī mülk-i ḥusn
Kim meniñg dēk bir gedā-yī bēnevāsi yoq anıñg.

18 (A 28b, B 23b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Cānımızğa, ey felek, tözmek cefā mu qılmađıñg,
Kōñglümüzni yüz belāğa mübtelā mu qılmađıñg?
- 2 ʔtmedıñg mü ʔelge rōşan şubḥ dēk ‘ısrat künin,
ġam tüni dēk rōzgārımın qara mu qılmađıñg?

- 3 Ger vefā yoqtur dësem sanğa, ta'accub qılma kim
Mihribân yārımni âhir bēvefā mu qılmadıŋ?
- 4 'Ays u 'ışratdın mēni bēgāna eylep zılm ile
Mihnat ū ğam haylı birle āşinā mu qılmadıŋ?
- 5 Eylesem her lahza sēndin şekve, nē qıldım dēme,
Yārni mēndin, mēni andın cüdā mu qılmadıŋ?
- 6 Nē ki sēndin yaḥşılıq qıldım temennā, ey sipihr,
Yüz yamanlıqlar bilen anı edā mu qılmadıŋ?
- 7 Bu beqāsız 'ālam-ī fānī ğamıdın Şāhi dēk
Nātüvān fersüda cismimni fenā mu qılmadıŋ?

19 (A 29a, B 23b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Yād kim qılğay mēni, ger sēn mēni yād étmesenġ,
Şād kim qılğay ḥazın kōŋlümni, sēn şād étmesenġ.
- 2 Haer ara yüz qoydı vērānlıq sarı kōŋlüm öyi;
Āh eger sēn vaşl bünyādıdın ābād étmesenġ.
- 3 Bahra tapqay mēn vişālġ mezra'ıdın, ey kōŋül,
Hacrġ ile ger ḥazın 'umrumni berbād étmesenġ.
- 4 'İşq ara maḥzūn kōŋülge yêtkey érđi şādıq,
Her zamān ğam tarḥını kōŋlümge bünyād étmesenġ.
- 5 Ḥusn ahlı bolğay érdiler mü hergiz bēvefā,
Ger alarğa (B olarğa) sēn vefāsızlıġnı irşād étmesenġ.
- 6 Mihribānē yoq, kōŋül, dardım anğa şarḥ etkeli;
Pes qaçan fehm eylegey ḥālmni, firyād étmesenġ.
- 7 Her nēçe Ḥusrav esenġ, raḥm étmes ol Şirīn-zebān,
Ger özünġni, Şāhiyā, 'ışq içre Ferḥād étmesenġ.

20 (A 30a, B 24b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Zulfını körgeç könğül boldı giriftârı anıñg,
Kim belâyē kēldi bēdillerge her tārı anıñg.
- 2 Zāhir eyler, ey könğül, cān sırrını her nüktedin,
Ger tekellüm eylese la'l-i şekerbārı anıñg.
- 3 Nēce mihr olsa könğülge, bar durur nāmihribān;
Ey huş ol kim mihribānlıg qılsa dildārı anıñg.
- 4 'İşqdın dard ü gamı yétse könğülge, gamm emes,
Yār ēse ol dilrübā dēk yār u gamhārı anıñg.
- 5 Gerçi bardı ol sehīqad közüml allıdın, velē
Barmadı cān ü könğöldin şavq-i reftārı anıñg.

21 (A 30b, B 25a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Mezra'-i vaşhdın istep dāna-i hayrat könğül,
Boldı miḥnat dāmıga pābeste-i hicrān könğül.
- 2 Şāhrāh-i hacr ara 'ışq ahlını başlar üçün
Meş'alē dūr tire hicrān şāmıda sözān könğül.
- 3 İtleridin hayrbādē istesem, yoq 'ayb kim
Ḥānumānım qılgudēk dūr köyide vērān könğül.
- 4 Bilmeyin āvāra qılmış köyide, Şāhī, mēni;
Tā nēler qılğay mañga bilmen yana nādān könğül.

22 (A 31b, B 26a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Cānga yēttim sēndin ayru hacr ara, ey yār, kēl,
Kēlmesēñg, bēşekk öler mēn, raḥm étip zinhār kēl!

- 2 Körsetip 'āriž periler dēk ki bolmış sēn nihān,
Kōzdin uçtūṅ, qayda dur sēn, ey perīruḥsār, kēl!
- 3 Dard-i pinhānımnı bilmey mēndin ayrıldınṅ barıp;
Ėmdi kim dardımnı 'ısqıṅ eyledi izhār, kēl!
- 4 Zehr-i hierān qaşdım ėtti lablarıṅ tiryākidin,
Tā devāyē qılḡa sēn, cānān, Mesīhā-vār kēl!
- 5 Eşki gülgün gevherin tā yolunḡa eyley nişār,
Nāz ile eylep ḥirām, ey sarv-i ḥuşreftār, kēl!
- 6 Bardı ol ay birle kōṅglüm terk-i ḥānumān qılıp.
Bardı ol ay; kēlmese, sēn ḥānumānbizār, kēl!
- 7 Kēlmese ol yār, cān bērgüm, bu hem yüz şükr ėrür,
Aytay aytay Şāhi dēk: ey yār kēl, ey yār kēl!

23 (A 32a, B 26a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ey kōṅgül, ay yüzidin maḥrūm sēn, qan yığlaḡıl!
Ey kōṅgül tapman vişālin, tartıp efgān yığlaḡıl!
- 2 Ayrılıp ol yārdın çün körmedim ruḥsārını,
Ey kōṅgül, çekkil figān, v'ey köz, firāvān yığlaḡıl!
- 3 Köz u kōṅglüm her biri yıḡlar zār aḥvālma.
Sēn meniṅ ḥālınḡa raḥm eylep [sēn], ey cān, yığlaḡıl!
- 4 Ey ki dāyim şād u ḥandān ėrdinṅ ol ay vaşhdın;
Ėmdi kim boldı naşībim dard-i hierān, yığlaḡıl!
- 5 Hacr dardı birle mēn ḥud yıḡlaram, ḥācat ėmes,
Kim deḡey her laḡza ol gülberg-i ḥandān: yığlaḡıl!
- 6 Hemnişinā, bolsa şabrınṅ, özgeler dēk yıḡlama!
Ger meniṅ dēk bar ėsenṅ bēşabr-u-sāmān, yığlaḡıl!
- 7 Yıḡlamaqdın tınmaḡunṅ, Şāhī, mununṅ dēk bolsa hacr,
Yuqmayın köz, tınmayın, tā bar dur imkān, yığlaḡıl!

24 (A 32b, B 26b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Zülmüdin kim bar durur ol ayğa 'âdat, ey köngül,
Hüb emes 'ışq ahlıdın qılmaq şikâyat, ey köngül.
- 2 Eylesem bēdilliq anıñ zülmüdin, 'ayb [étme] kim
Yoqtur aña hēç rahm ū maña t̃aqat, ey köngül.
- 3 'İşq olğaç eyledim andaq miñnat birle hōy;
Kit yanımdın, ger tiler bolsanğ ferāgat, ey köngül.
- 4 İstegeç kâfirveşē bardı dēme şabr ū hırad;
Belki sēn saldıñ tanım mülkide gārat, ey köngül.
- 5 Ol sehıqad cilveler kim körgüzür köz allıda,
Fitna'ē dūr cilvedin qad birle āfat, ey köngül.
- 6 'İşq eli hergiz selāmat köyide qoymas qadam;
'Aşiq ērsenğ, mēn kibi çekkil melāmat, ey köngül.
- 7 Şāhi ū mayhāna şahını ū labālab cām-i may,
Zāhid ū mihrābu küncē ū 'ibādat, ey köngül.

25 (A 33b, B 27b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Hacrıdın cānga köngüldin, könglüme cāndın melāl;
Hem maña mundın melāl, el-qıssa hem cāndın melāl.
- 2 Andın ayru cān melül ū mēn dağı vah neyleyin,
Könglüme hierānıdın yüz qoydı her yandın melāl.
- 3 Nātüvān könglüm yüzi hierānıdın güldin melül,
Qaddıdın ayru maña sarv-i hıramāndın melāl.
- 4 Davr ayağın çün labālab eylesenğ, bērgil maña,
Kim yetip tür, sāqiyā, könglümge devrāndın melāl.
- 5 İsteme bēhānumān könglümni, Şāhī, kim érür
Hasta cānga ol elā hān ū elā māndın melāl.

26 (A 35a, B 28a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ger dësem ol dîlrübâğa senîng üçün zâr mên,
Ol maŋga dër kim senîng dëk zârdın bîzâr mên.
- 2 Hâh öltür, hâh tîrgüz kim köngül bërdim saŋga.
Sên bilür sên, çün ğamımnı eyledim îzhâr mên.
- 3 Ey habîbim, şarbat-î vaşlîngnı qıl rözî maŋga,
Kim firâq âzârıdın dilhâsta ü bîmâr mên.
- 4 Könglüm efgâr oldı hierân tēğdın dildârsız;
Serbeser könglümge oğşar, mên dağı efgâr mên.
- 5 Baş üze sevdâ-yi zulfî tüşti êrse, döstlar,
Tang êmes, ger bağlasam küfr ahlı dëk zünnâr mên.
- 6 Bul'acab hâlê ki 'âlam içre dardım fâş olur,
Nêce kim maḥfi ğamını cân ara asrar mên.
- 7 Bes ki, Şâhî, taptı şî'riŋg el ara berg ü nevâ;
Tang êmes ki şî'r ilen dëseŋg Nevâ'i-vâr mên.

27 (A 35a, B 29a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Cân bèrey yüzige bürqa' hâyil êtmestin burun,
Eyleyin âsân işimni müşkil êtmestin burun.
- 2 Cânım içre menzil eylep êrdi 'ışq sözıdın
Külbe-î tan içre cânım menzil êtmestin burun.
- 3 Her sarı pervâna'ê örtendi ğayrat otıdın
'Ârizim bazm içre şam'-i maḥfil êtmestin burun.
- 4 Bâda-î 'ays, ey köngül, kim sarḥuş eylep dür mênî,
Terk qılsaŋg yaḥşıraq lâya'qıl êtmestin burun.
- 5 Vaşlığa yêtker ferahdın öldi [anda] Şâhî kim
Ölmedi murdın bârê hâşil êtmestin burun.

28 (A 35b, B 29a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ey quyaş, başdın ayaq mundaq ki ğarq-î nūr sèn,
Yā melek sèn yā perī, yā ādamī yā hūr sèn.
- 2 Kōzlerim rōşan qılıp kōŋglümge sèn ārām-i cān,
Kim kōŋgülning mu'nisi hem kōzlerimge nūr sèn.
- 3 Āhır, ey nāşih, çu dard-î 'ışqıdın āgāh ēmen,
Her naşihat kim qılır bolsaŋ maŋga mağdūr sèn.
- 4 Nēce kim sēndin yıraq mēn, ey kōzümning rōşanı,
Her sarı qılsam nazar, kōz allıda manzūr sèn.
- 5 Taptı şuhrat zarra dēk Şāhī sening 'ışqıŋ bile,
Ey perīveş, kim quyaş dēk husn ile meşhūr sèn.

29 (A 37b, B 30b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Gülrühē kim yüzige gül gül bolur maydın 'iyān,
İçkeli may yüzi gül ērdi, bolup tur gülsitān.
- 2 Allah Allāh aŋlaman kim hūr ērür yāhud perī,
Ādamī bu şekl ile hergiz kişi qılmas gümān.
- 3 Daşt ara dērler mēni Mecnūn, anı mēn körgeŋ ēl,
Çarç zālī bizni kim göyā kētürmiş tev'emān.
- 4 Āteşin ruhsārını körgeç tutaştı ot maŋga,
Şam'ını pervāna kōrmek dūr hemān köymek heman.
- 5 Kōrmegey siz yaḥşılıq, ey dōstlar, 'ālam ara,
Şāhi-yī bēçārağa ger 'ışq ile dēr siz hemān.

30 (A 38a, B 31a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Ol vefāsıznıñ köñgülge munça nāzın mu dēyin,
Nēçe nāz étken sayı köñglüm niyāzın mu dēyin?
- 2 Āşikārā gārat-ī dīn eyleben mēn tēlbedin,
Yüz yaşıurup ol perīnıñ ihtirāzın mu dēyin?
- 3 Sorsalar kim hālūga nē nev' eylep iltifāt,
Cavrı köpin mü dēyin yā mihri azın mu dēyin?
- 4 Bir sarıdın eyleyin izhār cānım köygenin,
Bir sarı gāmgīn köñgül söz ū güdāzın mu dēyin?
- 5 Dēmeñgiz kim hālatıñnı āşikār ét ēl ara,
Şāhi-yī dēvānanıñ her qayda zārın mu dēyin?

31 (A 38a, B 31a)

Hezec - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - -

- 1 Dēmen ki bu tavr ile yaman sēn;
Nēçe dēse, yaḥşığına cān sēn.
- 2 Dēme ki cefānı terk qıldım;
Cānā, nē ki bar érding, hemān sēn.
- 3 Köñglüm alıda 'iyān sēn, ey cān,
Nēçe ki kōz allıda nihān sēn.
- 4 Köñglümni alıp teraḥḥum etmek,
Bes dēyki nē nev' dilsitān sēn.
- 5 Fehm eylemegüñdür ağızdın hēç,
Şāhī, nēçe eylesēñ gümān sēn.

32 (A 39a, B 32a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Munça endūh ū beliyyat bizge yêtkürgen birev,
Cânımıznı hasrat otı birle köydürgen birev.
- 2 'İşq birle zuhd u taqvā köyidin ayru salıp
Bizni rüsvāhı sarı küç birle keltürgen birev.
- 3 Guşsa ū endūh-i hicrân, bar émiş yüz ming belâ;
Könglümüzge bu belâları revâ körgen birev.
- 4 Allımızda her zamân ağıyârı bisyâr ögüp
Bizni ağıyâr allıda bir yolı sindürgen birev.
- 5 Gah vişâl eyyâmıdın, gah şām-i hicrân cavrıdın
Elni tırgüzgen birev, Şāhîni öltürgen birev.

33 (A 44b, B 36b)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Mihri yoqdm qaşd-i cān qılmaq dur ol cānān işi,
Mihri tavrıdın fidā qılmaq dur aṅga cān işi.
- 2 Yêtkürüp hicrân vişâl étmes maṅga gerdün naşib,
Dard érür āsān, velē müşkil durur devrân işi.
- 3 Eylediṅ könglümni qan, gül közler açtı eşkdin;
Köz salıp kör ki nêçük gül qıldı âḫir qan işi.
- 4 Vaşl ara ağıyâr reşki eyledi könglümni qan;
Vaşl işi bu bolsa, nê bolgusı dur hicrân işi.
- 5 'İşq şahrâsı ara sergeşte dūr miskîn köngül,
Tā nê bolgay 'âqibat ol zār u sergerdān işi.
- 6 Elge 'işrat bâdasıdın, bizge gam ḥunābası,
Davır ayağıda bu dur iş, tā érür devrân işi.
- 7 Nê 'acab, Şāhiğa bēdād eylese ol şāh-i ḥusn,
Cavr qılmaq dur ki alar (B olar) ḥālğa sultān işi.

34 (A 45a, B 37a)

Remel - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ - - | - ◡ -

- 1 Bir kēçe ikki perīruḥsār maṅga mihmān ēdi,
Kim alarğa (B olarğa) tēlbe kōṅglüm vālih ũ ḥayrān ēdi.
- 2 Biri ḥusn ahlıǵa server ḥūbrōluq bābıda,
Biri yarğa ḥūbrōluq tavrıda sultān ēdi.
- 3 Biriniṅ didārı mihr-i 'ālamārā, ey kōṅgül,
Biriniṅ ruḥsārası gōyā mah-i tābān ēdi.
- 4 Biri 'ısqıda begāyat kōṅglüm erdi muḫtarib,
Biri şavqıdın yüzüm üzre yaşıım ğaltān ēdi.
- 5 Biriniṅ āzārı birle qan tōker erdi kōzüm,
Biriniṅ nāzı bile baǵrımda tola qan ēdi.
- 6 Bilmen ol cevzāşıfatlar maqdamıdın bu kēçe
Meclisim gūlzār yāḥud ravza-i rizvān ēdi.
- 7 Baḫt u tāli' yārııq körgüzdi, Şāhī, ol keçe,
Yoqsa ol davlatğa yētmek maṅga nē imkān ēdi!

35 (A 46a, B 37a)

Hezec ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - - | ◡ - - -

- 1 Nigārē kim aṅga 'ısq içre her dem cān fidī qılǵay,
Kerek ol nev' kim cānı fidī bolsa, girī qılǵay.
- 2 Vefā ḥarfını maḥv étmes zamīrin lavḥıdın hergiz
Kişi kim taḫta-i 'ısq ēlgige alıp mahī qılǵay.
- 3 Birev kim yār peygāmın mēn-i bēdilge yētkürse,
Tükengen sayı ister mēn ki baştın iqtidī qılǵay?
- 4 İmāmē kim anıṅ mihrābı érmes qaşlarınĝ tāqı,
Namāz eylerde ahl-i 'ısq nē dēp iqtidī qılǵay.
- 5 Raqıbiṅ mēni dēr érmiş ki terk-i 'ısq eylep dūr,
Mēn-i maḥrūmğa vah nēçe, yā Rabb, iftirī qılǵay.

- 6 Tilep cem'iyyeti her kim dëse sergeştelik körmey,
Könğülñi özge yêrlerdin üzüp 'azm-î Herî qılğay.
- 7 Mañga yâr allıda barurğa yaraq yoq turur, Şâhî,
Meger yâr öz qaşığa merhamat birle nidi qılğay.

Rubaîler

1 (A 47b, B 42a)

Vezinler: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - - ◡ | ◡ -
- - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - - - | - (3. mısra)

Ġam küñci ara refîq-i cānım yoq êmiş,
Könğlümni alurğa dilsitānım yoq êmiş.
Könğlümni alıp yârlıq êttiñg izhâr,
Sen yârdın özge mihribānım yoq êmiş.

2 (A 49a, B 43a)

Vezin: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - - ◡ | ◡ -

Ey bād-i şabā, eger havā eylege sên,
Ol sarı barurnı müdde'ā eylege sên;
Yâr allıda yêr öpüp du'ā eylege sên,
Hālmnı niyāz ile edā eylege sên!

3 (A 49a, B 43a)

Vezinler: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - - ◡ | ◡ -
- - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - (3. mısra)

Dëdim bolayın ölgüçe ol yâr bilen,
Cān qaşdını qılguçı dilāzār bilen.
Ağyār bilen yârlıgım tüzdi sipihr;
Nëtsün kişi bu sipihr-i ğaddār bilen.

4 (A 50b, B 44a)

Vezinler: - - ◡ | ◡ - ◡ - | ◡ - ◡ - | ◡ -

- - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - - ◡ | ◡ - (4. mısra)

Cismimni firāq nātüvān eyledi la,
 Bu guşşa mēni helāk-i cān eyledi la.
 Cānım elemei köngülñi qan eyledi la,
 Kōz yolıdın ol qannı revān eyledi la.